

BONT ALLERLEI

Magazine IVN Alphen aan den Rijn 2 - 2026
jaargang 47

NATUURLIJK AVIFAUNA

Nieuw in 2025
gierenvallei

AVIFAUNA.NL

Hoorn 59
2404 HG Alphen a/d Rijn
0172 - 256 256
contact@avifauna.nl

Barend van Zwieten

Alphen aan den Rijn

lijstenmakerij

grote keuze in houten- en aluminiumprofielen
passepartouts, wissellijsten en diverse soorten glas

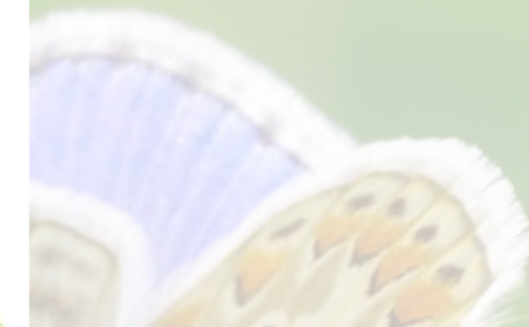
teken- & kunstschildersmaterialen

olie-, acryl-, aquarel en olieverf, penselen
papier, schildersdoeken, panelen
pastelkrijt, kleur- en grafietpotloden, houtskool
en heel veel meer!

Hoofdstraat 141
2406 GG Alphen a.d. Rijn
T: 0172 473236
info@barendvanzwieten
www.barendvanzwieten.nl

Inhoudsopgave

12- De Zomereik als schatkamer

13- De geur van looksoorten

21- Natuurherstelwet een kans

Hier kan ook uw advertentie staan.

In Bont Allerlei kunt u adverteren al vanaf € 43,95 per jaar voor 1/8 pagina in 4 edities. Dat is nog geen € 11,- per uitgave. Meer informatie? Neem contact op met ons op via ivnbontallerlei@gmail.com of 06 - 13 18 78 00.

ivn natuur
educatie
Alphen aan den Rijn

Tot en met 17 april 2026 heeft IVN Alphen aan den Rijn de volgende nieuwe leden mogen verwelkomen:

Elvira de Lange
Marlies Engel
Saskia Schoots
Marcel Eilers
Anne Paardekooper

En verder:

- 04 - Van het bestuur
- 05 - Algemene Ledenvergadering 6 mei 2026
- 06 - Even voorstellen Arieanne Mentink
- 08 - Fladderaars dragen steentje bij
- 09 - IVN vlinders camouflage
- 10 - NatureXplorers op stap
- 11 - Vrijwilligersbeleid aangepast
- 15 - Uit de oude doos - april 1986
- 16 - Scherp de zintuigen: zien en observeren
- 18 - Slikken en schorren
- 20 - Sumi-e en Raku expositie Bezoekerscentrum
- 22 - Agenda
- 25 - Contactgegevens Bestuur en Werkgroepen
- 26 - Colofon/bij de Cover
- 27 - Nieuwe coördinatoren

Bont Allerlei is het verenigingsblad van IVN Alphen aan den Rijn met informatie over de werkgroepen en activiteiten van IVN Alphen aan den Rijn, die zijn geweest of nog gaan komen. Verder verenigingsinformatie.

Onderlinge Verzekeren?

Onderlinge Rijn en Aar!

Onderlinge 'Rijn en Aar' U.A.

Graaf Albrechtstraat 2-A
2415 AW Nieuwerbrug
t: (0348) 688 316
info@ovmrijnenaar.nl

Vosholstraat 1
2461 AB Ter Aar
t: (0172) 605 700
www.onderlingerijnaar.nl

Diergeneeskundig Centrum
Alphen a/d Rijn
Alle zorg onder één dak!

Van Eijckstraat 19
2406 TZ Alphen aan den Rijn
0172-471111
www.diergeneeskundigcentrum-alphen.nl

De lente laat zich weer zien in Alphen aan den Rijn. Na de stille, vaak grijze wintermaanden komt de natuur langzaam maar zeker tot leven. Overal verschijnen frisse tinten groen, alsof het landschap zichzelf opnieuw uitvindt.

De eerste voorjaarsplanten zoals de sneeuwkllokjes en krokussen hebben hun kopjes al in februari boven de grond gestoken. Inmiddels nemen speenkruid, bosanemoon en daslook het stokje over. Hun bloei is vaak kort, maar krachtig: een snelle opleving voordat de bomen volledig in blad staan en het zonlicht op de bosbodem schaarser wordt.

Ook de bomen laten hun jaarlijkse transformatie zien. Kale takken krijgen een waas van groen, dat met de dag voller wordt. De knoppen van beuk, eik en es springen open en ontvouwen hun tere bladeren. Bij sommige soorten, zoals de berk, verschijnen eerst subtiele katjes die in het voorjaar voor een sierlijk beeld zorgen. De wilg is vaak een van de eerste bomen die echt opvalt, met zijn zachte, zilverige "katjes" die belangrijk voedsel bieden voor vroege insecten.

Dit frisse groen is niet alleen mooi om te zien, maar ook van groot belang voor het ecosysteem. Insecten komen tevoorschijn en vinden nectar en stuifmeel, vogels bouwen nesten en profiteren van de beschutting van het jonge blad. Het is een periode van groei, activiteit en nieuwe kansen.

Wie goed kijkt tijdens een wandeling in de omgeving van Alphen aan den Rijn, ziet hoe dynamisch deze tijd van het jaar is. Elke week verandert het beeld: wat vandaag nog pril en voorzichtig oogt, kan morgen al uitbundig en vol leven zijn.

De lente herinnert ons eraan hoe veerkrachtig de natuur is. Na elke winter volgt opnieuw een seizoen van groei en kleur – een jaarlijks wonder dat nooit verveelt.

Er ligt weer een mooie Bonte Allerlei voor u.

Als bestuur hopen wij u op de ALV van 6 mei a.s. te mogen begroeten.

Namens het bestuur,

Foppe Jan Japenga,

Penningmeester

Aan de leden en donateurs IVN Alphen aan den Rijn

IVN Alphen aan den Rijn nodigt u van harte uit voor de

Algemene Ledenvergadering op woensdag 6 Mei 2026

In Bezoekerscentrum De Veerweiden aan de Burgermeester Bruins Slotsingel 15 te Alphen aan den Rijn.

AGENDA*

19.30 – 20.00 uur	Ontvangst met koffie en thee
20.00 – 20.10 uur	1. Opening en Mededelingen
20.10 – 20.15 uur	2. Notulen Algemene Ledenvergadering 10 december 2025* (Bijlage 01)
20.15 – 20.20 uur	3. Jaarverslag 2025* (Bijlage 02)
20.20 – 20.35 uur	4. Bespreken financieel jaarverslag 2025* (Bijlage 03)
20.35 – 20.40 uur	5. Verslag Kascontrolecommissie* (Bijlage 04)
20.40 – 20.45 uur	6. Benoemen Kascontrolecommissie
20.40 – 20.45 uur	7. Rooster van aftreden*/Benoemen bestuursleden* (Bijlage 05) - Herbenoeming voorzitter Gert de Geest. Voorstel tot herbenoeming*** - Benoemen van Renske de Beer-Sijben tot Algemeen bestuurslid - Er is een vacature voor secretaris. <i>Leden worden uitgenodigd een kandidaat voor te stellen.**)</i>
20.45 – 21.00 uur	8. Rondvraag
21.00 – 21.15 uur	PAUZE
21.15 – 22.00 uur	Lezing: Sepia's in de Grevelingen door Sebastiaan van der Ploeg en Rienko

*) Bijlagen staan op de website: <https://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn>

**) Tenminste vijf leden tezamen kunnen een kandidaat voor Algemeen Bestuurslid voordragen. De voordracht dient schriftelijk, voorzien van tenminste vijf handtekeningen van IVN-leden bij het bestuur te worden ingediend uiterlijk vijf dagen vóór aanvang van de vergadering schriftelijk of langs elektronische weg. Tezamen met een verklaring van de kandidaat dat hij de benoeming zal aanvaarden.

***) Conform Artikel 9 lid 8 uit de Statuten IVN "In een uitzonderlijk geval is een bestuurslid voor een tweede maal, wederom voor een termijn van vier jaar herbenoembaar; een dergelijk besluit tot herbenoeming van een bestuurslid kan door de algemene ledenvergadering slechts worden genomen met een meerderheid van tenminste twee derden van de geldig uitgebrachte stemmen."

Na afloop kan nog gezellig worden nagepraat onder het genot van een hapje en een drankje.
Namens het bestuur, met vriendelijke groeten,

Foppe Jan Japenga, Waarnemend Secretaris IVN Alphen aan den Rijn

Vrijwilliger bij IVN

Even voorstellen: Arieanne Mentink

Tekst en foto's Irma Brugmans en Arieanne Mentink

We ontmoeten elkaar in het Bezoekerscentrum De Veenweiden, daar is Arieanne in de tuin bezig geweest. Officieel kwam de tuingroep alleen de 1^e zaterdag van de maand bij elkaar om de tuin bij te werken, maar er is te veel werk en de tuingroep werkt nu elke woensdagmorgen. Toen ik 5 jaar geleden begon in de tuingroep ontdekte ik al gauw, dat je dan alleen maar aan het hoog nodige toekomt. Paden bijhouden en wat snoeien. Met een tuin als deze is veel mogelijk, maar daar moet je dan meer tijd in steken. Dus toen Joost mij vroeg of ik de groep zou willen coördineren heb ik daar wel even over nagedacht. Alleen snoeien en 2 x per jaar heel hoog gras laten maaien is niet inspirerend, frustrerend zelfs omdat je geen verbetering ziet. Je loopt altijd achter de feiten aan. Ik heb dus bedongen dat er een plan moest komen en dat er ruimte en mogelijkheden zijn voor vernieuwing. Dat was goed en we krijgen nu alle medewerking om de plannen uit te werken.'

Wat voor plan bedoel je?

'Nou om te beginnen een onderhoudsplan. Orde scheppen. Basale onderhoudszaken regelen, zoals wat doe je met het afval. Kan je dat niet gewoon in de tuin gebruiken? Dat afval werd eerst afgevoerd, maar behalve dat het geld kost, het is ook beter dat het de tuin weer in gaat. Circulair bezig zijn, duurzamer, milieuvriendelijk. Achterin hebben we composthopen aangelegd, waar al het tuinafval wordt gestort. We halen daar nu compost vandaan voor in de tuin. Waarschijnlijk hebben we volgend jaar te veel compost, maar wellicht kunnen we daar iets mee doen voor de bezoekers van het Bezoekerscentrum De Veenweiden.'

Je had het ook nog over veranderen en vernieuwen

'De rol is van het Bezoekerscentrum is om bezoekers te vertellen en laten zien hoe de Veenweiden zijn ontstaan, maar daar kan de tuin geen weerspiegeling van zijn omdat we hier op kleigrond zitten. Wat wel kan is laten zien hoe je kan werken aan biodiversiteit en gebruik maken van de mogelijkheden van deze grond op deze plek. We zijn aan de slag gegaan met orde scheppen. Van snoeiafval hebben we bijv. vlechtschermen gemaakt. Piet een van de tuinvrijwilligers werkt ook in Archeon en heeft ons laten zien hoe dat moest.'

composthoop

Hoe doe je dat werken aan biodiversiteit?

'In het grasveld aan de zijkant hebben we een kruidentuin aangelegd. Dat is volgens de Permacultuur methode opgezet. Eerst karton op het gras gelegd, aarde erover en kruiden planten. Op deze manier verstoor je de bodem niet. Langs de slootkant proberen we het riet terug te dringen en weer veldbloemen terug te krijgen. Nadat we daar een strook geplagd hebben, is er een mengsel van inheemse bloemen/planten gezaaid. Hopelijk slaat het aan. Dan kunnen we in het vervolg zelf zaden oogsten.'

kruidentuin

Waar hoop je nu op?

'Dat het aantal vlinders, bijen, libellen en insecten toenemen in de tuin. Om dat vast te kunnen stellen gaan we monitoren. Ik heb al een soort nulmeting gedaan. Ik ben geen deskundige op dit gebied, maar bij de Vlinderwerkgroep loop ik ook routes en ontdekte dat ik alle Nederlandse vlinders wel ken en leer steeds meer van hommels, wilde bijen en libellen. Daar heb ik ook e.e.a. opgestoken hoe te zorgen dat metingen vergelijkbaar blijven door de tuin in secties op te delen en te kijken wat daar groeit en bloeit.'

Wat staat er verder op stapel?

'Zorgen dat het leven in de vijver terugkomt. We hebben erg veel last van rivierkreeften. Die vreten alles op. Er zat geen kikkerdril of plantjes meer in, gelukkig wel waterlelies, die lusten ze niet. Om ze uit de vijver te houden was gedacht om een kunststofrand om de vijver heen te zetten. Dat houdt niet alleen de rivierkreeften tegen maar ook de kikkers. Bovendien is het ook niet fraai zo'n kunststofrand. Ik heb geen achtergrond in biologie/of natuur, maar ik ga me dan inlezen. Onderzoek heeft uitgewezen dat rivierkreeften niet van schuin olopende oevers houden, daar kunnen ze geen holletjes in uitgraven. Het effect daarvan gaan we ook monitoren. Met een fuik op maandag of dinsdag geplaatst kijken we woensdag hoeveel rivierkreeften erin zitten. Als het goed is moet dat gaan minderen en wellicht dat we in de toekomst voor een craybar gaan (zit nu nog in de experimentele fase zie video <https://youtu.be/mNn2MUArSU>)

Klinkt als de jonge onderzoeker

'Van kinds af aan ben ik graag in de natuur bezig geweest. Ik kan me blijven verwonderen over de natuur en ben nieuwsgierig hoe dat werkt. Ik kan blij worden als ik bijvoorbeeld Annemiek van Eeuwen hoor vertellen over hoe metselbijen hun eitjes leggen. Dat de dingen zich gewoon regelen in de natuur. De kracht van de natuur blijft me verbazen en dat is hoopvol. Maar de ideeën voor de tuin komen niet allemaal van mij. Veel komt uit de groep.'

Je bedoelt de tuingroep?

'Ja, het is een enthousiaste groep mannen én vrouwen. Ze komen zelf met ideeën voor de tuin en verdiepen zich ook in wat er voor nodig is om bijv. de vijver goed en werkend te krijgen. Zitten ook handige mannen bij. Ze maken en repareren van alles. Ik vind het leuk om met zo'n groep te werken. Dat is ook mijn werk geweest, coördinator zijn, aansturen van groepen. Mijn kracht ligt in het goed kunnen inschatten van mensen en hun talenten. Toen mijn kinderen oud genoeg waren ben ik bij Nielsen Media Research gaan werken op de invoerafdeling. Van groepen aansturen kwam het tot verandertrajecten begeleiden tot laatst internationaal projectmanager. Maar toen was het niet leuk meer. Op dat niveau heeft het niets meer met mensen te maken en ben ik gestopt.'

bestek

Doe je nog ander vrijwilligerswerk?

Naast dat ik in mijn leven heel veel mantelzorgers ben geweest, loop ik nu voor de Vlinderstichting in de periode april t/m september 2 routes hier in de buurt. Heerlijk verplicht wandelen en goed opletten! Vanuit huis verkoop ik via Marktplaats bijzondere bestekonderdelen, puzzels en voorheen veel kinderboeken. Ik doe dat voor een charitatieve instelling. Zij krijgen de spullen gedoneerd dus de opbrengst gaat direct naar de goede doelen.

Voor de foto lopen we nog even door de tuin. Voorzichtig aan, want haar heup werkt niet helemaal lekker mee. Ze staat op de wachtlijst om geopereerd te worden. Enthousiast vertelt ze over onder handen werk en de plannen. De paden met houtsnippers liggen er fris bij, vanmorgen vernieuwd. Met dank aan de gemeente.

Fladderaars dragen een steentje bij

Tekst Maarten Hooghiemstra, Foto's Sylvia Elkhuizen,

Zagen en knotten

De IVN Fladderaars zijn in februari op bezoek geweest bij boomgaard de Brongard. De vrijwilligers van het Vrijwillig Landschapsbeheer beheren hier en op andere plekken de natuur om te voorkomen dat deze het heft in eigen hand neemt. De kinderen doen handschoenen aan, nemen zagen en knipscharen mee en worden opgedeeld in 3 groepen. Er wordt samengewerkt in groepjes van twee of drie. De wat kleinere kinderen knippen wilgentenen. Trapje tegen de boom, even afspreken wie eerst gaat en dan... knippen maar. Andere kinderen gaan kleine bomen of dikkere takken te lijf. Dat is nog moeilijker dan je denkt, want als het hout iets overhelt dan wordt je zaagsnede dichtgedrukt. Daarom wordt in deze gevallen aan één kant een inkeping gemaakt en dan van de andere kant gezaagd. Je kunt dan ook bepalen welke kant het op valt. Hangt de tak of boom boven het water, bind er dan een stuk touw aan, dan kan een ander de tak op de kant trekken.

Eenmaal bezig hoor je de kinderen niet meer, want ze zijn helemaal in hun element. Sommige dikke takken vragen wat meer geduld. Laat de zaag het werk doen, anders wordt je arm heel snel moe! En als de grote tak dan bijna door is, vergeet niet de omstanders te waarschuwen: van onderen! Dit alles vindt plaats onder vakkundige begeleiding van de werkgroep vrijwillig landschapsbeheer. Hartelijk dank weer dat we mochten helpen!
Tot slot roosteren de kinderen een stukje deeg boven het vuurtje. Worstje erin en smullen maar. Zo wordt deze ochtend feestelijk afgerond.

Mestles

Te gast op kinderboerderij Zegersloot. De kinderen helpen vandaag met het schoonmaken van de hokken. Dat is nodig omdat de dieren ziek kunnen worden van de bacteriën in de mest. Eerst een stukje uitleg van de begeleider, daarna handen uit de mouwen. De groep wordt in drieën gesplitst. Een groep voor de paarden, een voor de konijnen en de derde voor de geiten. Vooral deze laatste zijn erg nieuwsgierig en komen een kijkje nemen. Als de hokken leeg zijn, mag er schoon stro in, dat vinden de dieren heerlijk! En dan tot slot de beloning: het voeren en aaien van de dieren. Hartelijk dank aan de kinderboerderij, dat we bij jullie zo'n heerlijke ochtend mochten beleven.

IVN Vlinders- Camouflage

Tekst en Foto's Gerda Banninga

Camouflage, oftewel verstoppen van de natuur. Kunnen wij vandaag ontdekken hoe dieren, insecten en planten dat doen? 25 Vlinders zijn op deze zonnige middag aanwezig. We kijken naar dieren die zich goed kunnen verstoppen en waarom dat zo goed gaat.

We maken van takken en een camouflagenet een goede verstopplek, kunnen de anderen ons vinden? En welk dier is er makkelijker te vinden: het dier met de felle kleuren of het groen/ bruine dier?

In de pauze ontdekken we allerlei vruchten en plantdelen die verstoppt zijn. Vijgen met een groene schil die heerlijke zoet én paars van binnen zijn of een takje dat zoet wordt door op te sabbelen (zoethout).
Ter afsluiting spelen we verstoppertje in het Kabouterbos. Wie vinden de begeleiders niet? En maken we onze eigen camouflage/ flapjesteekening; wat zet jij achter de boom? En wat zit er achter de wolk?

Dan is het alweer tijd om afscheid te nemen! Tot de volgende maand in het Kabouterbos.

NatureXplorers op stap

Tekst en foto's Suzanne van Egmond

Met Vrijwillig Landschapsbeheer knotten en zagen

Zaterdag 14 Februari Gingen de NatureXplorers samen met de Fladderaars, Vrijwillig landschapsbeheer helpen met Knotten en Zagen! Deze keer was het bij de Boomgaard de Bronggaard. Deze ligt achterin Ridderbuurt, langs het Windepad. Iedereen was zoveel mogelijk op de fiets gekomen, had zich dik aangekleed. Het was om 9 uur nog lekker fris, maar van zagen word je snel warm en in de pauze was er warme thee en cake en kon iedereen een broodje bakken boven het vuur. Dat is toch wel het lekkerste broodje hoor, vooral met een heerlijk knakworstje erin! Er werden 2 groepen gemaakt, die ieder met mensen van VLB meegingen, zij vertelde wat er gezaagd mocht worden en hoe je de boel het beste kunt opruimen, hoe je voor je spullen zorgt enz.

Uiteindelijk mochten onze stoere boys samen met Wim 2 grote bomen om helpen zagen. Een lang touw om de stam en rustig trekken tot de boom om lag. Vervolgens moesten natuurlijk alle takken eraf en de jeugd leken wel hamstertjes, zo snel werd de boom ontdaan van zijn mooie takken. Het werd een zeer productieve dag, veel bomen zijn weer klaar voor de lente! Een super dag, van 3 werkgroepen bij elkaar.

Rammelende hazen bekijken

Zondag 8 maart zijn wij mee geweest met de Excursie over Rammelende Hazen in het Zaanse Rietveld. Deze Excursie werd gegeven door onze natuurgidsen Wiepke en Mireille. We mochten ons verzamelen bij Camping Polderflora, waar we eerst een korte presentatie kregen over de haas. En hebben we weer veel nieuwe kennis opgedaan over de haas. Daarna werden we in 3 groepen ingedeeld, die ieder hetzelfde rondje zouden lopen, maar dan in tegenovergestelde richting.

De NatureXplorers gingen met Natuurgids Wiepke mee en wij liepen eerst richting de vogelkijkhut. Hier hebben we veel vogels gezien die net terug zijn gekomen uit het zuiden. Onderweg tussen het gras zagen we overal Hazen, maar ze waren allemaal rustig aan het eten. Van hazendrift was weinig te bekennen, toch was de route heerlijk om te lopen en had Wiepke ruim voldoende info om te kunnen vertellen over het gebied.

En de NatureXplorers bleven maar vragen stellen, "waarom is dit geen moerasgebied gebleven, dat is toch veel beter voor de vogels en dieren dan landbouw?" Ruim over de helft van de route kwamen we de andere groep pas tegen, zij hadden wel rammelende hazen gezien onderweg, dus wij hadden goede hoop... Helaas geen boksende hazen gezien, die achter elkaar aan renden, maar wel een super fijne middag gehad met elkaar.

Aanpassing document "Vrijwilligersbeleid"

Tekst Gert de Geest

Voor zowel leden, deelnemers aan activiteiten als vrijwilligers wil IVN Alphen aan den Rijn een veilige, maar vooral ook prettige omgeving bieden om samen te zijn en te werken. Dit is conform het landelijke beleid van de vereniging, vastgelegd in "Veilig werken bij IVN". Mochten hierover klachten of meldingen zijn, dan kon men dit melden bij de vertrouwenspersoon van de lokale afdeling. Deze procedure is recent vernieuwd en versimpeld. Binnen landelijk IVN is een klachten- en vertrouwenscommissie ingesteld welke voor alle IVN-afdelingen geldt. Onze afdeling heeft dan ook, onder dankzegging voor het beschikbaar zijn in de afgelopen jaren als vertrouwenspersoon voor onze afdeling, afscheid genomen van Angela Schouten. Via deze weg willen we haar nogmaals bedanken voor het feit dat zij zich voor onze afdeling hiervoor beschikbaar heeft gesteld.

Het betreft de volgende tekst:

Wat te doen bij ongewenst gedrag? Heb je last van ongewenst gedrag, een vermoeden van integriteits-schending of misstand? Dit kunnen zaken zijn zoals pesten, seksuele intimidatie en discriminatie, maar ook mogelijke fraude, belangenverstrengeling of niet goed omgaan met vertrouwelijke informatie. Bij een misstand gaat het om gedrag dat schadelijke gevolgen heeft voor de maatschappij.

De procedure voor het indienen van een melding of klacht is recent vernieuwd en versimpeld, zoals je kunt lezen op de 'Veilig werken bij IVN'-pagina <https://www.ivn.nl/over-ivn/veilig-werken-bij-ivn/> en op deze pagina op Ons IVN <https://ons.ivn.nl/voor-leden/wat-te-doen-bij-ongewenst-gedrag>. Om de Veilig werken pagina op ivn.nl goed vindbaar te maken, hebben is het kopje 'Contact' aan de algemene footer onderaan de website toegevoegd. Via de Contact pagina vinden bezoekers meer informatie over o.a. de stappen die ze kunnen zetten bij ongewenst gedrag.

Naar aanleiding van deze verandering is ook de tekst in het document "Vrijwilligersbeleid IVN Alphen aan den Rijn" in de paragrafen "Klachten en geschillen" en "Omgangsregels" hierop aangepast. Dit is te vinden op onze website: <https://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn/documenten-ivn-alphen-aan-den-rijn/>

De zomereik als schatkamer

Verslag van Mireille van Duuren, Tekening van Jeroen Helmer

Met het levensverhaal van één zomereik schetste natuuronderzoeker en kunstenaar **Jeroen Helmer** hoe we de natuur een krachtige impuls kunnen geven. In zijn lezing op 3 maart, nam hij het publiek mee in het fascinerende bestaan van de **Zomereik** (*Quercus robur*). Een boomsoort die in Nederland van nature voorkomt en meer dan duizend jaar oud kan worden.

Van eikel tot woudreus

Het verhaal begint bij een ogenschijnlijk simpele eikel. Slechts een klein deel van de eikels ontkiemt en groeit uit tot volwassen boom. Veel eikels worden gegeten door dieren zoals gaaien, muizen en wilde zwijnen. De gaai speelt zelfs een cruciale rol in de verspreiding van eiken: hij verstopt eikels als wintervoorraad, waarvan een deel tóch kan uitgroeien tot nieuwe bomen.

Wanneer een jonge eik zich eenmaal vestigt, groeit hij langzaam maar gestaag. In de eerste decennia investeert de boom sterk in groei van wortels, takken en schors, waardoor hij

stevig verankerd raakt en beter bestand is tegen droogte en storm. Uiteindelijk kan een zomereik uitgroeien tot een imposante woudreus van 30 tot 40 meter hoog, met een brede kroon die honderden vierkante meters kan beslaan.

Een levend ecosysteem

De zomereik wordt niet voor niets een 'schatkamer' genoemd. Het is één van de meest soortenrijke boomsoorten van Europa. Onderzoekers hebben vastgesteld dat een volwassen eik plaats kan bieden aan wel duizend verschillende soorten organismen. Meer dan 400 soorten insecten zijn direct afhankelijk van eikenbladeren, -hout of -sap. Denk aan talloze nachtvlinders waarvan de rupsen uitsluitend op eiken leven. Holtes in oude eiken bieden nestgelegenheid aan vogels zoals spechten, boomklevers en uilen en vleermuizen gebruiken spleten en loszittende schors als rustplaats. Mossen, korstmossen en paddenstoelen vinden een leefgebied op stam en takken. Zelfs als hij inrot en hol wordt, blijft de eik van grote waarde. Dood hout vormt een essentieel onderdeel van het ecosysteem: het biedt voedsel en leefruimte aan kevers, schimmels en andere afbrekers, die op hun beurt weer voedsel zijn voor vogels en kleine zoogdieren. Een eik kan zo nog eeuwenlang bijdragen aan biodiversiteit.

Natuurlijke processen centraal

In zijn verhaal maakte Jeroen duidelijk hoe planten, insecten, vogels en zoogdieren ingenieus samenleven met de eik als middelpunt. Maar hij benadrukte ook dat dit alleen optimaal gebeurt wanneer natuurlijke processen de ruimte krijgen. Hier komt het principe van rewilding in beeld. Rewilding richt zich op het herstellen van natuurlijke dynamiek, bijvoorbeeld door beken en rivieren weer vrij te laten meanderen, waardoor overstromingsvlaktes en oobossen ontstaan. Maar ook door grazers jaarrond in sociale kudde te laten leven, zodat zij zorgen voor variatie in vegetatie en open plekken in het landschap. Tevens moeten Kringloopprocessen, zoals natuurlijke veroudering en afbraak van bomen, niet verstoord worden maar juist benut.

Jeroen Helmer werkt zijn visie uitgebreid uit in zijn boek *Wildernis* in eigen land. Met zijn verhalende tekeningen, waarin hij ecologische processen helder en toegankelijk verbeeldt, maakt hij complexe natuurlijke dynamieken inzichtelijk voor een breed publiek. Deze beelden vormen ook een belangrijk onderdeel van zijn lezing, waar hij ze gebruikte om zijn verhaal kracht bij te zetten. Zijn illustraties worden inmiddels internationaal ingezet door mensen en organisaties die werken aan rewildingprojecten.

Conclusie

De zomereik is veel meer dan een boom: hij is een levend knooppunt van biodiversiteit en een symbool van veerkrachtige natuur. Het verhaal van één eik laat zien hoe natuur zichzelf kan verrijken wanneer we haar de tijd, ruimte en dynamiek gunnen die zij nodig heeft. Zo kan zelfs in een dichtbevolkt land als Nederland weer ruimte ontstaan voor kleine én grote wildernis.

De geur van looksoorten

Excursie Stinzenplanten op het Zwarte Pad

Tekst Hans van Dam, foto's Dirk Koster

Stinzenplanten zijn er in vele soorten, ze bloeien niet allemaal tegelijk. Door de zachte winter waren sommige soorten al uitgebloeid: van sneeuwkllokje, krokus en lenteklokje. Alleen de blaadjes nog om voor het afsterven nieuwe energie aan de bol toe te voegen. Het was nog te vroeg voor boshyacint en vogelmelk. De eerste kievitsbloemen lieten zich zien, volop narcissen, bosanemonen, zomerklokje, vingerhelmbloem en pinksterbloem.

Miep vertelde over het verschil tussen lente- en zomerklokje. De eerstgenoemde heeft één bloem per stengel, het zomerklokje meerdere bloemen per stengel. Na jaren ontdekte ik (enkele dagen na de excursie) ook de zeldzame gele anemoon. De gele bloem is in kleur en grootte nauwelijks te onderscheiden van speenkruid, vooral als deze er tussen staat, dan kan alleen het bijhorende blad uitkomst geven. Ook het geur orgaan werd weer geprikkeld, er groeien vier looksoorten op het heempad: daslook, armbloemige look, kraailook en het zeldzame slangenlook, allen herkenbaar aan de geur.

Hans gaf nog een lesje 'herken de plant aan de bladeren', het geeft voorkennis aan hoe het heempad zich de komende maanden gaat ontwikkelen. In het hele gebied zagen we al

ontelbare kiemplanten van de grote ratelaar, die kunnen we massaal in bloei zien, eind april, begin mei. Natuurlijk was er veel meer, voor vogelliefhebbers, we hoorden tjiftjaf, heggenmus, winterkoning, zagen de turkse tortel, houtduif, kauw, waterhoen, meerkoet, fuut en de cetti's zanger. Laatstgenoemde laat zich vooral horen als je de plek van zijn territorium passeert.

Sneeuwroem

Van Vlieszaad tot Ooievaarsbuitenstation

Wat stond er in de Bont Allerlei van 40 jaar geleden?

Tekst Irma Brugmans / Foto Beeldbank Natuurkiekers

Vlieszaad

A. Pellekooen heeft een nieuwe plant ontdekt langs de Edisonweg niet ver van de afvalwaterzuiveringsinstallatie: Vlieszaad uit de Ganzevoetfamilie. Bijzonder omdat de soorten voorkomen in de subtropische en gematigde delen van het noordelijke halfrond.

Zure regenweek 1986

We kunnen het ons niet meer voorstellen, maar zure regen was een ding in 1986. 'Zure regen' betreft het neerslaan van verontreinigende stoffen uit de lucht. In ons land betreft het dan met name zwaveldioxide, stikstofoxiden en amoniak. De zure stoffen tasten de waslaag van bladeren aan, waardoor de plant slechter kan ademen en uitdroging optreedt. De zure stoffen maken aluminium vrij in de bodem en dit metaal tast de wortels met hun schimmels aan. Het probleem van de zure regen is deels opgelost dank zijn Europees beleid om de uitstoot van verzurende luchtverontreiniging te verminderen. Bij zwaveldioxide is de vermindering goed gelukt, bij stikstofoxiden minder goed en bij ammoniak volstrekt onvoldoende. Deze laatste twee zijn verantwoordelijk voor de huidige stikstofcrisis. (bron: klimaatweb.nl).

Het ooievaarsbuitenstation

De ooievaar had het moeilijk in 1986. In de jaren voor de tweede wereldoorlog waren in Nederland nog zo'n 500 broedende paren. In 1985 slechts twee in het wild broedende paren, die helaas beide geen jongen hebben voortgebracht. De wilde ooievaar was dus technisch uitgestorven. In 1970 werd gestart met buitenstations om ooievaars te fokken en die na 4 jaar, als ze volwassen zijn vrij te laten. In 1986 werd gewerkt aan het 10^e buitenstation door de Stichting Alphense Ooievaars. Dit buitenstation werd gebouwd op het terrein achter de kinderboerderij. Twee vliegkooien en een aantal paalnesten werden geplaatst. Het programma is succesvol verlopen. Inmiddels staan de ooievaars niet meer op de rode lijst.

Scherp de zintuigen: Zien en observeren

Tekst Hans van Dam / Foto's Dirk Koster (met dank aan PRéT)

Na de geschiedenis over het Heempad in Boskoop gaan we met een nieuwe serie ons verdiepen in de natuurbeleving in eigen omgeving. Als mens hebben we gave om daarvan optimaal te kunnen genieten. Daarvoor moeten (sommigen) wat schermtijd inleveren en huiselijk gemak beperken. De natuur in

Sta eens vijf minuten stil, tijdens een wandeling, ongeacht waar je bent.

Kijk omhoog, kijk omlaag, om je heen. Welke vogels zie je, welke bloemen trekken jouw aandacht, volg de insecten die je ziet. Je hoeft ze nog niet bij naam te kennen, omvat het geheel en laat het op je inwerken. Sluit een moment je ogen en realiseer je wat een voorrecht het is dat je kunt zien. Observeer wat je ziet, leer namen in eigen tempo, gebruik de duurzame manier, natuurboeken, of kies voor de gemakkelijkste weg, Obsidentify. Hoe meer je leert kennen, hoe rijker jouw gevoel. Je ziet het geheel als landschap, een object als onderdeel, je vormt een voorkeur, een groei naar specialisatie. Je kiest voor vogels of planten, bomen, paddenstoelen, vlinders en andere insecten. Of je kiest voor fotografie en ook daarin maak je keuzes, landschappen, macro, micro en voor je het weet heb je een levensdoel in studie, baan of hobby. Bedenk eens, wat je mist als je niets kunt zien, visueel beperkt door ziekte of oogletsel, misschien door vuurwerk.

Sluit eens vijf minuten de ogen en ervaar wat je mist.

Een meerkoet met jongen, een visdief in duikvlucht, bijen bij hun hotel, de hommels van bloem tot bloem. De lokbloem van wilde peen, met de zon meedraaiende morgenster,

Bloeiend Heempad

fraaie wolkenpartijen. Vijftig tinten groen, die veranderen bij dagdeel en lichtval. Gallen, mossen, spinnen, luizen en mieren. De verkleuring van bladeren in de herfst, paddenstoelen, rijp, vorst en sneeuw. Naderend onweer. Blinden belevens beeldvorming met hun neus en oren, reuk is een basiszintuig, het wijst op gevaar en genot. Hun gehoor ontwikkelt zich extra scherp. Vincent Bijlo, columnist/ schrijver/ cabarettier, is blind geboren en heeft geleerd met andere zintuigen hoe objecten eruit zien door voelen, luisteren en ruiken. Wandelen is zijn liefde en beleving in de natuur.

Klaprozen zijn rood, viooltjes blauw, boterbloemen zijn geel. Waarom zijn er kleuren?

Voortplanting is het kernwoord. Het lokken van insecten voor bestuiving. Zij krijgen er nectar en stuifmeel voor terug. In tropische streken ook met kolibries. Genen en pigment van een soort vormen de basis kleuren. Insecten zien kleuren anders dan de mens, hun facetogen zien ultra violet en infrarood. Wit absorbeert allerlei kleuren. Schilden van kevers, vleugels van vlinders, ook vogels van spreeuwen, eksters en pauwen hebben door zon en lichtval nuances in kleur. Hun manier om vrouwtjes te lokken voor de paring. Een visueel systeem met anatomische trucs om partners of bestuivers te lokken. Maar ook mimicry om zich tegen vijanden te beschermen. Ongevaarlijke zweefvliegen lijken soms op wespen. Kameleons en inktvissen kunnen met chemische reacties van kleur veranderen en zich camoufleren. Bloemen zijn doorgaans aan bovenkant feller van kleur, de onderzijde is minder effectief om bestuivers te lokken. Rood wordt door insecten minder goed waargenomen, klaprozen hebben vaak een donker hart. Orchideeën lokken insecten door hun op insecten gelijkende bloemvorm. Pigmentkorrels van dagvlinders liggen als zonnepanelen op hun vleugels. Zoogdieren maken zich bij gevaar groter met vacht of dikkere staart.

Zonnebloem en Wilde Peen

Planten kunnen elkaar zien met verrood licht.

Onderzoekers van de Universiteit van Utrecht hebben ontdekt dat verrood, een klein deel van het zonlicht, kleuren van andere planten reflecteert, waardoor planten 'kunnen zien'. Een reactie dat soorten soms sneller gaan groeien om schaduw van anderen te verminderen. De punten van blaadjes gaan meer omhoog staan. De proef werd gedaan met de zandraket, een veel bestudeerd soort. Planten met rozet reserveren vooraf hun plek. De kiemzaad explosies in het voorjaar laat alleen de sterkste planten overleven, effectieve regulatie.

Volgende aflevering: Zintuigen: horen en luisteren. Beleef het mee met onze excursies, Zwarte Pad, Boskoop.

Grieks Alant

Grote Wederick met Slobkousbij

Hommel op Speerdistel

Hans van Dam

Onze zintuigen, globaal gezien zijn het er vijf: Zien en observeren; horen en luisteren; smaak en proeven; geur en ruiken; voelen en aanraken. Een zesde zintuig is een optelsom van toepassing: bewustwording, gevoelens, fantasie, creativiteit en beleving. Het is leven, vreugde en verdriet samen.

Slikken en Schorren

Tekst Dennis van der Meer, Foto's Vogelwerkgroep, Natuurkierers

Een zonnig begin van de dag, gevolgd door steeds meer bewolking om uiteindelijk over te gaan in regen in de middag. Op de parkeerplaats krijgen we een korte uitleg over wat slikken en schorren nou eigenlijk zijn: stukken land die beïnvloed worden door eb en vloed. Bij hoogwater komen deze gebieden onder water te staan, bij laagwater vallen ze weer droog. Het verschil tussen slikken en schorren is dat slikken veel vaker onder water komen te staan.

Vandaag gaan we vogelen bij het Grevelingenmeer en het Haringvliet en bij het Oostvoorne op de terugweg. Vanwege o.a. ziekte ontbraken helaas ook een aantal van onze vaste vogelfotografen, daarom bij dit verslag vooral foto's van vogelaars. Met de veertien overgebleven deelnemers gaan we met vier auto's op pad. De eerst 'pling' gaat al af voor de eerste locatie, kijkhut de Kluut. Onderweg in de auto kijken we een beetje om ons heen, maar is het ook gewoon even gezellig. We rijden verder en komen op onze bestemming – Vogelkijkhut 'de Kluut' – aan. Bij de parkeerplaats zien we een **zwartkopmeeuw** overvliegen! Ook worden we vrolijk begroet door zingende **graspijpers**. Tijdens het lopen naar de kijkhut nemen we **vuurgoudhaantjes** waar en horen we een **tjiftjaf** zingen. Voor meerdere deelnemers was dat de eerste van het jaar. Bij de kijkhut zelf zien we nog soorten als **witgat**, **ijsvogel** en een groep **grote zaagbekken**. En twee reeën. Al zijn dat geen vogels, toch leuk om te zien.

Ijsvogel

We besluiten te vertrekken – op weg naar kijkhut 'Visarend' – en rijden via de Bosweg (parallel aan N59). Hier hebben een aantal het geluk (waaronder de schrijver) om vanuit de auto van dichtbij een overvliegende **zeearend** waar te nemen. Aangekomen bij de kijkhut hebben we leuke waarnemingen van grote aantallen **brilduikers**, een **grote mantelmeeuw** en meerdere ijsvogels die langs de kijkhut vliegen en zich laten horen. Ook zien we hier een zeearend op flinke afstand zitten.

Zeearend

Na zo'n twintig minuten besluiten we om weer door te gaan. We maken een korte stop bij de Krammersche Slikken (Nieuwe-Tonge). We zien hier **rotganzen**, geoorde **futen** en **middelste zaagbekken**. We lopen ook nog even door naar de andere kant van de N59. Een bekend punt om te kijken naar **flamingo's**. Helaas hebben de vogels besloten om dit keer niet hier (vlakbij) te zitten. We zien ze wel, maar ver(der) weg richting Battenoord. Die locatie is dan ook onze volgende tussenstop. We zien op deze locaties wat meer flamingo's (stuk of 9). Daarnaast horen we het prachtige geluid van de **wulp**, maar geen bijzonderheden.

Wulp

Tijd voor pauze! Er is gereserveerd bij Brasserie Bolbaken in Herkingen. We zitten op een mooie locatie aan het water. Sommige kijken hier nog even of er nog leuke soorten zijn, andere kijken vanuit binnen door het raam. We bestellen allemaal iets om te nuttigen als lunch. We zijn verdeeld over twee tafels (bijna in man/vrouw- verhouding). De beste meneer van de brasserie besloot om eerst de bestelling af te nemen bij de eerste tafel en na een tijdje pas bij de tweede tafel. Dit zorgde voor het tafereel dat toen de eersten afrekenden anderen nog hun bestelling moesten krijgen. Maar uiteindelijk konden we een kwartier later dan gepland onze weg weer vervolgen. Maar de lunch heeft goed gesmaakt!

De nieuwe bestemming is de Slikken van Flakkee. Op weg naar het kijkscherm wordt er een **veldleeuwerik** gehoord, zien we **zilverplevieren** en horen en zien we een aantal **goudvinken!** Nou ja, 'zien', ze zaten wel achter flink wat takken en was daardoor niet heel makkelijk te vinden.

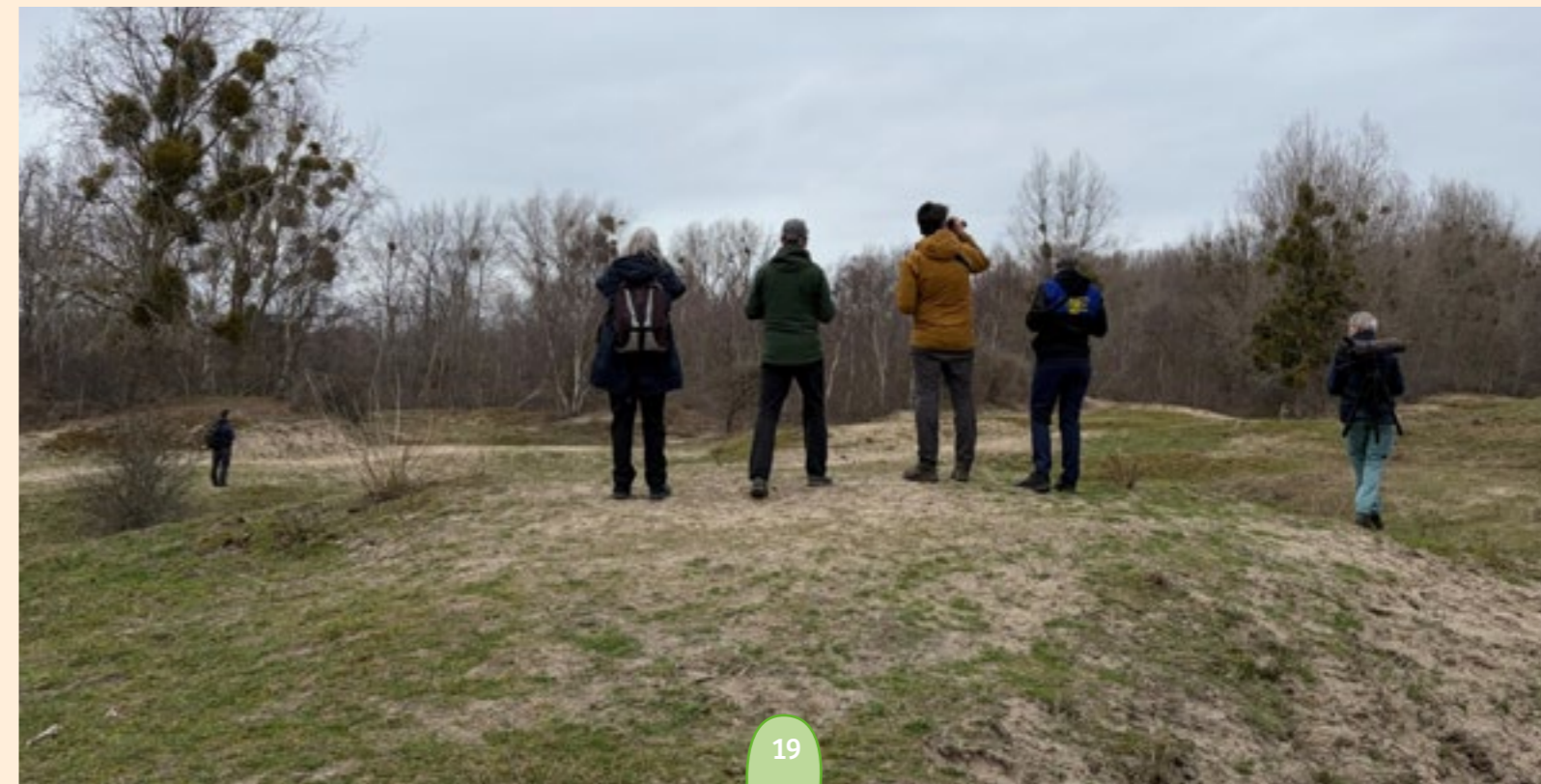

Goudvink

Ze vlogen helaas al snel door. Bij de kijkscherm zelf we geen grote bijzonderheden. Het wordt al wat later, we besluiten naar de laatste stop te gaan. We gaan richting Oostvoorne, op zoek naar de **pestvogels** die hier al even worden waargenomen. We zoeken tussen de vele maretakken in dit gebied, maar boeken helaas geen succes. Wel zien we nog een **grote lijster**, en andere 'standaard' vogels. In een wat opener

gebied, horen en zien we een **boomleeuwerik**. De warmtebeeldkijker kwam goed van pas om de leeuwerik op de grond terug te kunnen vinden. Niet veel later vloog er nog een leuke waarneming over, een **dwergmeeuw**. We besluiten het op te geven voor de pestvogel en keren terug naar de parkeerplaats. De **zanglijster** floot ons nog gezellig toe, maar wij namen afscheid van elkaar en reden aan het einde van de middag weer terug naar Alphen.

O ja. Die regen, die kwam pas op de terugweg. Hiermee is het een geslaagde dag geworden, met veel (leuke) waarnemingen.

Expositie 'Sumi-e schilderkunst en raku gestookte werken in Japanse stijl'

Nieuwe expositie van zaterdag 4 april tot en met 4 juni 2026 tijdens openingstijden in Bezoekerscentrum De Veenweiden.

Tekst Ria van Oeveren

Martha Goedings beoefent een bijzondere schilderkunst, die zijn oorsprong vindt in het aloude China en Japan. De techniek wordt Sumi-e genoemd, dat letterlijk 'schilderen met inkt' betekent. Het werk van Anke van der Kwaak is meestal raku gestookt en geïnspireerd op Japan. Zij maakt ook vazen die bedoeld zijn voor Ikebana, de Japanse bloem-schikunst.

Wat voor fraaie resultaten Martha met de 'kunst van het weglaten' weet te bereiken en Anke met uiteenlopende dekseldecoraties van hout en hun samenwerking ieder op eigen gebied, is te bewonderen in het Bezoekerscentrum De Veenweiden in Alphen aan den Rijn.

Inktschilderen

Martha Goedings houdt zich al jaren bezig met Sumi-e, het Chinese en Japanse inkschilderen. "De inkt vloeit heel snel uit op het dunne rijstpapier", legt zij uit. "Daardoor moet een beeld meteen 'raak' zijn. Anders dan in de Westerse cultuur speelt 'de leegte' daarbij een belangrijke rol. Het enige doel is om een onderwerp, zoals een bloem, boom of vogel, met zo min mogelijke middelen te vangen. Alleen het meest

essentiële wordt weergegeven." Martha schildert vooral bomen, dieren en bloemen. "Er is wel verschil tussen Sumi-e en Chinees inkschilderen. Bij het laatste wordt meer kleur gebruikt."

Raku-techniek

Anke vertelt dat Raku-stoken een techniek is die al in 16e eeuw in Japan werd toegepast en in de hedendaagse techniek niet meer weg te denken is. "Kenmerkend van raku-werk is de craquelé in het glazuur, die ontstaat door de snelle afkoeling. Het chaotische van de ontstane barstjes vormen een contrast met de strakke vorm van mijn vazen. Daarbij probeer ik een balans te vinden tussen strak en grillig."

Demonstratie

Meer weten over Sumi-e schilderen en eventueel zelf ervaren? Martha zal op zondagmiddag 17 mei van 14.00 - 17.00 uur in het Bezoekerscentrum De Veenweiden aanwezig zijn en kleine demonstraties Sumi-e inkschilderen geven. Wellicht kunt u dan zelf een kaart maken op handgeschept papier (Etegami) in deze stijl.

AGENDA

Duo-expositie Sumi-e inkschilderen en Raku keramiek te bewonderen in Bezoekerscentrum De Veenweiden
Zaterdagmiddag 4 april t/m 4 juni 2026

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden

Toegang gratis tijdens openingstijden

Zondag-, woensdag- en zaterdagmiddag (14.00 - 17.00 uur)

Demonstratie Sumi-e inkschilderen

door kunstenaar Martha Goedings
Zondagmiddag 17 mei van 14.00 - 17.00 uur

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden

Toegang: gratis tijdens openingstijden van 14.00 - 17.00 uur

Wellicht kun je zelf een kaart maken op handgeschept papier (Etegami) in deze stijl.

Natuurherstelwet - nieuwe kansen voor vergroening stad

Tekst Heidi Kamerling / Foto's hotspotgroeneleefbarestad/Landscape architecten

Natuurherstelwet voor steden

In juni 2024 is de Natuurherstelwet aangenomen. De natuurherstelwet vormt de eerste wettelijke verplichting voor grootschalig natuurherstel met als doel verdere achteruitgang van beschermde habitats en soorten te voorkomen. Stedelijke gebieden zijn een van de beschreven 'habitats', waarvoor ook specifieke eisen zijn gesteld:

- **Geen nettoverlies** van stedelijke groene ruimten en boomkroonbedekking met bijbehorende ecologische waarden in elke EU-stad, elk dorp en elke voorstad tegen 2030;
- **Een stijgende trend** in stedelijke groene ruimten en boomkroonbedekking met bijbehorende ecologische waarden in elke EU-stad, elk dorp en elke voorstad totdat een bevredigend niveau is bereikt zoals afgesproken in de plannen voor **2040 en 2050**; Er wordt met nadruk gelet op netto winst van groene ruimte geïntegreerd in bestaande en nieuwe gebouwen en infrastructuurontwikkelingen (inclusief renovaties en herontwikkelingen);
- Om aan bovenstaande te voldoen moeten lokale overheden (gemeenten in Nederland) de hoeveelheden met bijbehorende ecologische kwaliteit van de stedelijke groene ruimten en boomkroonbedekking **nauwkeurig monitoren**.

Wat betekent dit voor ons en jou als IVN-er?

Als steden deze doelstellingen uit de Natuurherstelwet willen bereiken, is er een grote behoefte aan:

- Een groene infrastructuur en beleid op regionaal maar voornamelijk gemeentelijk niveau;
- Fysiek groene en natuur inclusieve gebouwen, waarvoor kennis en opgeleide professionals nodig zijn op mbo, hbo en wo niveau
- Monitoring van groene gebieden en boomkroonbedekking in relatie tot biodiversiteit
- Monitoring van de groene impact om ecosystemendiensten in steden te kunnen meten;
- Onderhoud in overeenstemming met de natuur
- Bewustwording van de positieve effecten op fysiek en mentaal welzijn;
- Bewustwording en betrokkenheid van burgers.

In september 2026 moeten de nationale herstelplannen worden ingeleverd bij de Europese Commissie. De gemeentes leveren daarvoor input. Een kans voor ons om gemeente Alphen aan den Rijn daarbij te helpen.

Meer informatie

Bron: <https://hotspotgroeneleefbarestad.nl/practoraat>

Visueel gemaakt op: <https://www.groenegezondestad.nl/gezond-groen/>

Zelf aan de slag met vergroening? De gemeente ondersteunt:

https://www.alphenaandenrijn.nl/in_de_dorpen_en_wijken/Uw_buurt_groener_maken/Operatie_Steenbreek_Alphen_aan_den_Rijn

Activiteiten met onderstaand icoon zijn geschikt voor deelnemers met visuele beperking en/of rolstoelgebruikers.

Excursie – 1^e Oostvaartroute voorjaar

Zo. 3 mei 14.00 – 16.00 uur

De Oostvaartroute is genoemd naar een van de vaarten die overtoellig water uit de diepliggende polders moesten afvoeren. Door inklinking, maar vooral door het afgraven van veen liggen de graslanden soms meters lager dan de wegen en de kaden. Dat verklaart ook de vele molens die langs de route opduiken. Er valt dus genoeg te zien langs deze verrassend gevarieerde route. Elk jaargetijde is het landschap en de natuur anders. Daarom gaan we dit jaar 2 maal dezelfde wandeling maken en ontdekken wat er allemaal te zien is en de verschillen met de voorgaande excursie.

Start: Rijnenburgermolen, Corellistraat, Hazerswoude Rijndijk

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Jeugdactiviteit Fladderaars – Zoem, zoem bij!

Za. 9 mei 9.15 – 11.45 uur

Bijenvrienden opgelet, bijen zijn superbelangrijk voor al het lekkere fruit en alle mooie bloemen om ons heen. Zonder deze kleine helden zouden we veel minder appels, aardbeien en zelfs chocola hebben! Laten we samen de wondere wereld van bijen ontdekken en leren hoe we ze kunnen helpen.

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.25)

Kosten deelname: zie lidmaatschap Fladderaars (8-12 jaar)

Aanmelden bij: fladderaars@gmail.com

Excursie – Vogels spotten in het Gouwebos

Za. 9 mei 10.00 – 12.00 uur

In het kader van de Nationale Vogelweek. We leren vogels aan hun zang herkennen; Zijn er al jonge grutto's in de Vooroefschepolder? Op het fluitenkruid zien we koolwitjes, oranjetipjes. We horen fitis, tijtjaf, roodborst zwartkop en meer.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2, Boskoop.

Deelname gratis.

Aanmelden bij: Miep Munninghoff mail tamie@casema.nl

Jeugdactiviteit Vlinders – Wilde planten en bloemen

Zo. 10 mei 14.00 – 15.45 uur

Wilde planten groeien spontaan in de natuur. Daar hebben wij ze zelf niet geplant. Ga je mee op zoek? Kunnen wij zelf ook zorgen dat er meer bloemen gaan bloeien?

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.25)

Kosten deelname: € 2,50 per keer voor kinderen van 4 - 8 jaar.

Aanmelden bij: ivnlinder@gmail.com

Excursie – Wandeling door historisch poldergebied

Zo. 24 mei 14.00 – 16.00 uur

We wandelen door historisch poldergebied. Bedelaarsbos, Spijkerboorsekade en Compierekkade. Bij het Rietveldsepad bezoeken we nieuwe natuurgebied IJsvogel.

Meenemen van verrekijker aanbevolen.

Start: Polderflora, Rietveldsepad 4b,

2409 AA Alphen aan den Rijn

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Excursie – Minicursus herkennen van wilde flora

Ma. 25 mei (2^e pinksterdag) 10.00 – 12.00 uur

In deze minicursus gaan we aan de hand van een lijst met wilde planten zoeken of we ze tijdens onze tocht vinden in de natuur.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2, Boskoop.

Deelname gratis.

Aanmelden bij: Janny@countrygazette.nl

Jeugdactiviteit NatureXplorers - Herbarium maken

Vr. 29 mei 19.30 – 21.30 uur

Deze avond maken we een Herbarium in een schrift, hier plakken wij onze gedroogde bloemen in met wasi-tape en beschrijven we welke soorten het zijn. De gedroogde bloemen hebben we in september verzameld en tussen de bloemenpers gedaan.

Daarnaast gaan we deze ochtend van ons zelf gewonnen zaden, zaadbommen maken met klei en aarde. Ook gebruiken we extra zaden die in Boskoop zijn verzameld uit een wilde-bloemenperk.

De soorten die wij gaan uitstrooien zijn o.a.: Knoopkruid, margriet, Rolklaver, Cichorei, Duizendblad, Kaasjeskruid, Boerenwormkruid enz. Het idee is dat de NatureXplorers op plaatsen waar nu kale grond te zien is of weinig groeit, bijv. rond een boom, deze zaadbommen achterlaat. Hier groeien dan inheemse wilde bloemen die de biodiversiteit kunnen vergroten en insecten meer voedsel geven.

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.25)

Kosten deelname:

zie lidmaatschap NatureXplorers (12-16/18 jaar).

Keertje sfeer proeven kan altijd.

Aanmelden bij: natureexplorers.ivn@gmail.com

Excursie – Fietstocht naar Bentwoud

Za. 30 mei 10.00 – 12.00 uur

Onderweg zijn er stopplaatsen en worden delen wandelend afgelegd. We kijken naar de flora, observeren broedvogels en horen de zeldzame veldleeuwrik. Er is kans voor waarnemingen van koekoek, bruine kiekendief en roerdomp.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2, Boskoop.

Deelname gratis.

Aanmelden bij: Janny@countrygazette.nl

Excursie – Eendracht maakt macht

Zo. 31 mei 07.00 – 14.00 uur

Een vogeltocht door de eigen regio: de Eendrachtspolder en de Zevenhuizerplas. In deze periode zijn veel vogels zijn net terug uit het zuiden om hier te komen broeden. De mannetjes zijn vaak volop aan het zingen.

Start: Parkeerplaats Golfclub Zegersloot aan de Kromme Aarweg

Deelname gratis. Houdt wel rekening met reiskosten.

Er wordt gecarpooled.

Aanmelden bij: vvgalphen@live.nl

Jeugdactiviteit – IVN slootjesdagen Waterdierdieren vissen in Alphen

Zo. 7 juni 14.00 – 16.00 uur

Een spetterende jeugdactiviteit vol avontuur, water, modder en verwondering voor kinderen van 4 t/m 12 jaar én hun (groot)ouders. Wat gaan we doen? Gewapend met schepnetten, loepotjes en zoekkaarten gaan we op ontdekkingstocht in de sloot bij Natuurspeeltuin De Kikkerval. Samen met IVN-natuurgidsen speuren we naar schaatsenrijders, libellenlarven, kokerjuffers en zelfs de geelgerande watertor. Alle gevonden diertjes worden genoteerd op een telformulier en ingevoerd in waterdierdieren.nl – zo help je mee aan écht wetenschappelijk onderzoek! **Waarom zou je meedoen?** Omdat slootjes cool zijn! Je leert spelenderwijs over natuur en waterdieren, en het is gewoon superleuk om met je handen in het water te zitten. Meld je snel aan en beleef een onvergetelijke middag in de natuur. Tot dan – de waterdierdieren wachten op jou!

Start: Natuurspeeltuin De Kikkerval, halverwege het Kroospad, wijk Kerk en Zanen. (kom bij voorkeur op de fiets en parkeer bij het bruggetje met IVN-vlaggen.)

Parkeerplekken auto langs de Afrikalaan.)

Meenemen: zonnebrand, drinken en droge kleding.

Deelname gratis.

Aanmelden verplicht bij: dickw@xs4all.nl

Jeugdactiviteit - NatureXplorers Jaarafsluiting!

Vr. 12/13 Juni

Vanaf vrijdag + 16.30 uur tot zaterdag 17.00 uur.

We overnachten dit keer bij Bezoekerscentrum De Veenweiden. Dit wordt een kort nachtje, waarbij we natuurlijk weer iets op vuur zullen koken en het kampvuur brandend zullen houden! We hebben de Vlinderwerkgroep gevraagd om bij ons te komen "nachtvlinders" deze nacht! Zij zullen onderzoek doen naar nachtvlinders. Dit doen ze door nachtvlinders te lokken met lokmiddel en/of felle lampen en een wit laken. En je zult verbaasd zijn welke prachtige vlinders de nacht domineren! Zaterdag gaan we nog een activiteit in de natuur doen, wat nog even een verrassing blijft en eind van de middag sluiten wij dit gezellige jaar alweer af!

Alleen voor de leden van het afgelopen seizoen!

Mocht je interesse hebben, laat het ons weten en wij nodigen je uit voor de eerste activiteit na de zomer! Locatie:

Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.25)

Kosten deelname: zie lidmaatschap NatureXplorers (12-17 jaar)

Aanmelden bij: Natureexplorers.ivn@gmail.com

Jeugdactiviteit Vlinders – Eten uit de natuur

Zo. 14 juni 14.00 – 15.45 uur

Dat wordt smikkelen en smullen. We zoeken in de tuin naar planten die wij kunnen eten. Heb je ook zo'n trek in kruidenboter of vlierpannenkoekjes?

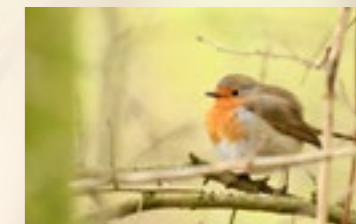
Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden (adres pag.25)

Kosten deelname: € 2,50 per keer voor kinderen van 4 - 8 jaar.

Aanmelden bij: ivnlinder@gmail.com

Foto Elvira Wiersema

Roodborstje

Excursie – Rondje Koudekerk

Do. 18 juni (Hemelvaartsdag) 19.00 – 21.00 uur

Wandeling door het groene hart van Koudekerk. We vertrekken vanaf de Dierenweide en volgen een sfeervol aantje van knotwilgen richting de Lagewaard. Hier zien we een natuurvriendelijke oever vol met diverse planten. De route voert ons verder langs "De Tol" een fraaie historische buitenplaats, die het landelijke karakter van de omgeving prachtig weerspiegelt. Vervolgens wandelen we naar de "Natuurtuin" en een bijenstrook die nog in ontwikkeling is. Via het Hofstedepark keren we terug naar de Dierenweide. Onderweg genieten we van de rust, het groen en de bijzondere charme van Koudekerk.

Start: Deel Koudekerk aan den Rijn

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Jeugdactiviteit Fladderaars- Eindactiviteit

Za. 20 juni 10.00 – 12.30 uur

Alweer de laatste activiteit van het seizoen. En zoals jullie inmiddels een beetje gewend zijn, is de laatste activiteit een beetje anders en bovenal een verrassing. We zijn deze dag iets langer op pad dan normaal gesproken.

Locatie: Nieuwkoopse Plassen

Kosten deelname: zie lidmaatschap Fladderaars (8-12 jaar)

Aanmelden bij: fladderaars@gmail.com

Excursie – Scherp de zintuigen

Za. 27 juni 10.00 – 12.00 uur

Duizenden bloemen in het Vogelbos, het Heempad en op de Ringdijk staan volop te bloeien. We zetten onze zintuigen op scherp om van een natuurlijk kleurenpaneel die de lentebloemen uitstralen te genieten. Bijen en vlinders hebben de geuren kleurenpracht ontdekt en drinken volop van de nectar in de bloemen. Wandeling over de Ringdijk, Heempad en bezoek aan het Vogelbos.

Start: MC de Plataan, Snijdelwijklaan 2,

Boskoop.

Deelname gratis.

Aanmelden bij: Janny@countrygazette.nl

Excursie – Rondje Rietveld met bezoek aan het voedselbos

Zo. 5 juli 14.00 – 16.30 uur

We verzamelen bij Klein Giethoorn en wandelen richting de Rietveldsemolen. De ontginning van het Rietveld begon met het graven van de Kerkvaart. Langs deze vaart lopen we naar de Burg. Hollanderweg.

Onderweg verbazen we ons over de diepte van de Boterpolder. We wandelen naar Voedselbos groene Hart. Een Voedselbos wat nog volop in ontwikkeling is. We genieten in de Wilgentempel van een kopje thee en wat er al te zien is. Hierna wandelen we terug naar Klein Giethoorn.

Start: Parkeerterrein Klein Giethoorn Rietveld 1,

Hazerswoude Dorp.

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Agenda

IVN-kraam - Imkerijdag en eetbaar Boskoop

Zo. 12 juli 13.00 en 17.00 uur

Korte excursies van 1 uur met als thema eetbare planten met IVN-gidsen. IVN kraam en honing van het zwarte Pad.

Locatie IVN-stand: Natuurtuin de Veenmol, Zwarte Pad 1, Boskoop

Deelname gratis,

Aanmelden bij: Janny@countrygazette.nl

Excursie - Nachtvliedernacht Bezoekerscentrum De Veenweiden

Vr. 17 juli 21.00 - 24.00 uur

In Nederland leven wel 2400 soorten nachtvlieders. Een vlinder brengt een boodschap van van groei en vrijheid. En van liefde en schoonheid. Om dit leven te ontdekken beginnen we de avond met een powerpoint presentatie over de nachtvlieders. Daarna gaan we naar buiten om ze te spotten op plekken waar een zoetstof gesmeerd is of op een verlicht laken. Van dichtbij gaan we de schoonheid van ze bewonderen en ze op naam brengen.

Start: Bezoekerscentrum De veenweiden

(adres pag.25)

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Excursie - Rondje Spookverlaat en Oostvaart

Zo. 19 juli 14.00 - 16.30 uur

We starten bij Jeu de Boer en lopen door het bosje in het Spookverlaat naar de Oostvaart. Dit is een boezemvaart die het water uit de omliggende polders naar de Rijn leidde. Ooit stonden er acht molens langs deze vaart. Tijdens deze wandeling kijken we bij de schutsluis naar het niveau verschil in de Oostvaart. Via een boerenlandpad lopen we weer terug. Na afloop kan je op het terras van Jeu de Boer iets eten of drinken.

Start: Jeu de Boer parkeerplaats. Galgweg 5 Hazerswoude

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

Excursie - Avondwandeling langs de Kromme Aar

Za. 8 augustus 19.00 - 21.00 uur

Het avondlicht geeft een heel andere beleving dan het felle zonlicht. Ervaar de geluiden van de avond vroege nacht.

Start: Bezoekerscentrum De veenweiden (adres pag.25)

Deelname gratis.

Aanmelden bij: dickw@xs4all.nl

En verder:

6 mei 2026 19.30 uur inloop Algemene Ledenvergadering IVN

Locatie: Bezoekerscentrum De Veenweiden

Data en tijden zijn onder voorbehoud.
Check altijd vooraf bij de organisatie en/of
op de website [ivn.nl/alphenaanrijn](https://www.ivn.nl/alphenaanrijn).

IVN Alphen aan den Rijn

Bestuur

voorzitter Gert de Geest voorzitterivnalphenaanrijn@ivn.nl 06-23817870

Excursies, Natuurkiewers, Team Ontvangst, VLB

secretaris Vacature secretarisivnalphenaanrijn@ivn.nl

Vrijwilligers

penningmeester Foppe Jan Japenga penningmeesterivnalphenaanrijn@ivn.nl 06-53226448

Vertrouwenspersoon, Vrienden vh Heempad

algemeen bestuurslid Wiepke Warmerdam wiepkew@gmail.com 06-24930925

Lezingen, Planologie en Milieu, Plantenwerkgroep i.o., Vogelwerkgroep, Vlinderwerkgroep

algemeen bestuurslid Erica Goedhals ericagoedhals.ivnalphenadrijn@gmail.com 06-21878000

Communicatie/PR Social Media, Bont Allerlei, IVN-info (incl kramen), Jeugd, Junis BSO

Coördinatoren werkgroepen

Bont Allerlei Irma Brugmans IVNbontallerlei@gmail.com 06-13187800

Communicatie Annette Vorwerk communicatieivnalphenaanrijn@ivn.nl 06-18841442

Fladderaars Maarten Hooghiemstra Fladderaars@gmail.com 06-14313950

Fotowerkgroep Natuurkiewers

Marco Zwijnenburg a.i. coordinatie@natuurkiewers.nl

IVN-info (incl. kramen) Vacature info.ivn.alphenaanrijn@gmail.com

Lezingen Liesbeth Bos lezingenIVNAlphen@gmail.com 06-12883574

Excursies Dick Warmerdam dickw@xs4all 06-17718203

NatureXplorers Suzanne van Egmond natureexplorers.ivn@gmail.com 06-81016896

Team Ontvangst Irma Brugmans a.i. irmabrugmans@gmail.com 06-13187800

Planologie en Milieu Wiepke Warmerdam planologieIVNAlphen@proton.me

Vlinders Gerda Bonninga ivnvlinder@gmail.com 06-53403123

Vlinderwerkgroep Anna-Isabel Weterings vlinderwerkgroepivnalphen@gmail.com

Vogelwerkgroep Ingmar Westerman vwgAlphen@live.nl

Vrienden van het Heempad Hans van Dam janny@countrygazette.nl 0172-214775

Vrijwillig Landschapsbeheer Wim Dieho wimdieho@ziggo.nl 06-86641802

Inleveren Kopij IVN Media

nieuwsivnalphenaanrijn@ivn.nl

Voor aanleveren kopij voor alle media van IVN Alphen aan den Rijn, Bont Allerlei, Persberichten, Website, Nieuwsbrief, Facebook, Instagram.

Regiocontactpersonen

Boskoop Hans van Dam janny@countrygazette.nl 0172 214775

Ter Aar Atje van der Laan joop.atje@gmail.com 06-12162955

Kaag en Braassem Dick Warmerdam dickw@xs4all.nl 06-17718203

Koudekerk aan den Rijn Riet van Tol rivatol@gmail.com 06-25247254

Hazerswoude Ans van den Broek ansjedegroot@live.nl 0172-587912

Verenigingsgebouw

Bezoekerscentrum De Veenweiden

Adres Burgemeester Bruins Slotsingel 15, 2403 NC Alphen aan den Rijn 0172-533296

Openingstijden Bezoekerscentrum Voor actuele openingstijden zie bc-deveenweiden.nl

Vertrouwenspersoon

Wanneer je een vraag, probleem of klacht hebt over de manier waarop je bejegend en is een gesprek met betrokkene of bestuurslid te lastig of lost het niets op? Neem dan contact op met het meldpunt IVN: <https://www.ivn.nl/over-ivn/veilig-werken-bij-ivn/>

Colofon

REDACTIE: Irma Brugmans
VORMGEVING: Roelof Schutter
FOTO OMSLAG: Jan Henk Leeuwenburg
FOTO ACHTERZIJDE: Janny Eskes
BEZORGING: Henry Loeters
EINDREDACTIE: Irma Brugmans

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE

Gerda Bonninga, Irma Brugmans, Hans van Dam, Mireille van Duuren, Suzanne van Egmond, Sylvia Elkhuisen, Janny Eskes, Gert de Geest, Jeroen Helmer, Maarten Hooghiemstra, Foppe Jan Japenga, Dirk Koster, Jan Henk Leeuwenburg, Peter de Maagt, Dennis van der Meer, Arieanne Mentink, Ria van Oeveren, Roelof Schutter, Anna-Isabel Weterings, Elvira Wiersema

REDACTIEADRES

Telefoon: 06 - 13 18 78 00
E-mail: IVNBontallerlei@gmail.com o.v.v. Bont Allerlei

UITGAVE: IVN Alphen aan den Rijn
DRUK: DrukZo

SOCIAL MEDIA IVN ALPHEN AAN DEN RIJN

www.ivn.nl/alphenaandenrijn
facebook.com/ivn.nl
Instagram [ivn.alphenaandenrijn](https://www.instagram.com/ivn.alphenaandenrijn)

SLUITDUM KOPIJ BONT ALLERLEI NR.3- 2026
12 juli 2026

OVER BONT ALLERLEI

Uitlatingen in dit blad gedaan, geven niet noodzakelijk de standpunten weer van de redactie of het afdelingsbestuur.
©Overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding na schriftelijke toestemming

GEGEVENS LIDMAATSCHAP 2026

Contributie leden € 25,-
Contributie huisgenoten € 12,50

De contributie wordt landelijk geïncasseerd in de maand van start lidmaatschap. Bij vragen / problemen stuur een email aan de penningmeester.

Overstappen of opzeggen van de automatische incasso is natuurlijk mogelijk. Stuur hiervoor een mail naar penningmeesterivnalphenaandenrijn@ivn.nl o.v.v. 'automatische incasso'.
Bankrekeningnummer: NL 85 RABO 0301 6899 62

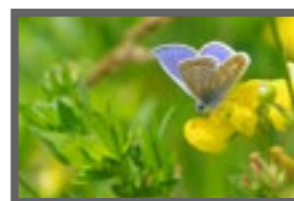
ADVERTEREN IN BONT ALLERLEI 2026

Per jaar voor 4 nummers:
1/1 pagina € 274,45
1/2 pagina € 139,50
1/4 pagina € 76,95
1/8 pagina € 43,95

ANBI IVN Alphen aan den Rijn is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).
• Giften zijn vaak aftrekbaar door onze ANBI-status
• RSIN nummer: 816027766

Bij de cover

Foto voorzijde Jan Henk Leeuwenburg

Tekst Anna-Isabel Weterings

Icarusblauwtje in het Bentwoud

Dit mannetje Icarusblauwtje is gefotografeerd op de Zeeman heuvel in het Bentwoud. Icarusblauwtjes zie je vooral in de maand mei. Ze overnachten vaak gezamenlijk ondersteboven hangend aan grassprietten. Hun waardplanten zijn de Gewone rolklaver en de Kleine klaver. De rupsen van de vlinder hebben een symbiose met mieren. De rupsen scheiden een zoete stof af waar mieren dol op zijn en de mieren beschermen op hun beurt de rupsen tegen vijanden.

Te laat begonnen met natuurbeleving? Kennis opdoen via tijdschriften?

Aangeboden: vele jaargangen diverse natuurbladen: Vogels/ Vlinders/ Groei & Bloei/ Z-Hollands Landschap/ Puur/ Waardvogel (Krimpenerwaard)/ Mens en Natuur/ en meer.

Ook diverse (geprinte) digitale natuurbrieven (Nature Today/ Natuurbericht)
Gratis af te halen bij Hans van Dam, tel.0172-214775 / janny@countrygazette.nl

Hergebruik Bont Allerlei

Wat doe je met een recente Bont Allerlei als je hem gelezen hebt? Bewaren? Dat is natuurlijk prima. Doorgeven aan familie, vrienden of in een minibieb leggen kan ook. Zo verspreid je onze 'groene boodschap'! Weet je niemand en wil je jouw exemplaar niet bewaren? Maak dan IVN er blij mee! Wij vinden Bont Allerlei een mooi 'visitekaartje' om aan belangstellenden te laten zien of mee te geven. Wil je daaraan meewerken, breng je recente Bont Allerlei dan langs op woensdag-, zaterdag- of zondagmiddag tussen 14-16 uur ('s zomers tussen 14-17 uur) bij het Bezoekerscentrum, Burg. Bruins Slotsingel 15, Alphen-Zegersloot. Of doe hem buiten openingstijden in onze brievenbus. Alvast hartelijk dank!

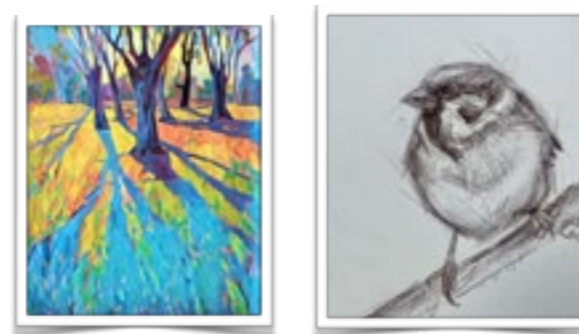
BONT ALLERLEI DIGITAAL?

Lees Bont Allerlei ook online. <https://www.ivn.nl/afdeling/alphen-aan-den-rijn/bont-allerlei>

Wie Bont Allerlei voortaan digitaal wil ontvangen stuurt een mailtje naar ivnbontallerlei@gmail.com o.v.v. 'Bont Allerlei liever digitaal'.

Teken- en Schilderlessen Petra van der Made

Beeldend Kunstenaar

Voor informatie of inschrijving
kunst@petravandermade-art.nl
Mobiel: 0636127398

Elckerlyc-Atelier
Havixhorst 254
2402MZ Alphen aan den Rijn

Vrijwilligers

Nieuwe coördinatoren

Maar liefst drie groepen hebben nieuwe coördinatoren:

Vlinderwerkgroep	Anna-Isabel Weterings
Vogelwerkgroep	Ingmar Westerman
Communicatie	Annette Vorwerk

Voor de contactgegevens zie de bijgewerkte adressenpagina.

Angy's Moon Vrouwencirkels & Coaching

- Besloten Vrouwencirkel (nog 1 plek!!)
- Open cirkels
- Zangcirkels
- Cirkels op aanvraag
- Mother Blessings

OER STERK Coach 2026
Jouw Oersterke, Spirituele Coach & Kinesioloog i.o.

www.angysmoon.nl

Knobbelzwanen met jongen

Knobbelzwanen blijven als broedpaar meestal vogels sterft, dan zoekt de ander soms pas na enkele jaren een nieuwe partner.

Ze broeden in maart-mei.

Eén nest per jaar met 5-7 eieren. De vrouw broedt die uit in 36 dagen. Langs de oever of soms in het riet zit de knobbelzwaan op een groot nest van takken, riet en plantaardig materiaal dat door de man fel wordt verdedigd met de kop naar achter, opgezette vleugels en een sissend geluid. Ze broeden vanaf het derde of vierde jaar.

Foto: Janny Eskes / tekst Anna-Isabel Weterings

